

o.o.i.Sygn. akt I Ns 1026/12

I.P O S T A N O W I E N I E

Dnia 23 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Joanna Kończyk

Protokolant: M. K.

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 roku w Słupsku na rozprawie sprawy

z wniosku W. B., I. K.

z udziałem (...) S.A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. oddalić wniosek,

II. ustalić, że strony ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie we własnym zakresie,

III. nakazać ściągnąć od wnioskodawców W. B. i I. K. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Słupsku kwotę po 828,95 zł (osiemset dwadzieścia osiem złotych 95/100) od każdego z nich tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych-wydatków na wynagrodzenie biegłego.

Sygn. akt I Ns 1026/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy W. B., I. K., reprezentowani przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wnieśli o ustanowienie na stanowiącej ich współwłasność nieruchomości położonej w miejscowości S. oznaczonej jako działka nr (...) dla której Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział VII Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...) nieograniczonej w czasie służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., obejmującej uprawnienie do korzystania z urządzeń elektroenergetycznych stanowiących własność uczestnika postępowania tj. linii elektroenergetycznej napowietrznej 400 kV, przeprowadzonej przez nieruchomość, zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawców jednorazowego wynagrodzenia, płatnego w częściach stosownie do posiadanych przez nich udziałów w prawie własności nieruchomości w wysokości określonej przez biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości. Nadto wnioskodawcy domagali się zasądzenia od uczestnika postępowania na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego, a także dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność wysokości należnego wnioskodawcom wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik ***(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K.,*** reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o oddalenie wniosku w całości, ewentualnie w przypadku jego nieuwzględnienia zobowiązanie wnioskodawców do doprecyzowania żądania wniosku poprzez określenie zakresu służebności przesyłu. ***Nadto wniósł o uwzględnienie zarzutu nabycia przez uczestnika w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność***

wnioskodawców. Wniósł również o zasądzenie od wnioskodawców na rzecz uczestnika kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na wniosek uczestnik argumentował, że przedmiotowy wniosek nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na nabycie przez uczestnika w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców. Uczestnik przyznał, że jest właścicielem napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV, której trasa przebiega między innymi przez działkę ewidencyjną oznaczoną numerem (...), położonej w miejscowości S., dla której Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział VII Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...). Podniósł, że linia została wybudowana w latach 1975-1977 przez Zakład (...) na podstawie decyzji zatwierdzającej przebieg inwestycji linii 400 kV Ż.-K. z dnia 17.10.1974 r. która została wydana przez Urząd Wojewódzki w G.. Następnie wydano szereg decyzji dotyczących zatwierdzenia przebiegu linii oraz zezwoleń na budowę wydanych w trybie art. 35 ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości dla terenów, przez które przebiegała projektowana trasa przedmiotowej linii. Uczestnik wskazał, że dysponuje tylko decyzjami zezwalającymi na budowę linii energetycznej dotyczącymi miejscowości okolicznych oraz sąsiednich gmin, jednak należy domniemywać, że skoro w roku 1975 wydane zostały decyzje, które jednocześnie dotyczą budowy tej samej, co wnioskowana linia tj. linii energetycznej 400 kV (...) oraz zostały oparte na tej samej podstawie prawnej tj. na przepisach ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości oraz dotyczą podobnego obszaru (miejscowości oddalonych od siebie o kilka-do kilkudziesięciu kilometrów) to można domniemywać, że podobne decyzje zostały wydane dla wszystkich miejscowości, które znajdowały się na terenie budowy linii, w szczególności dla miejscowości S.. Budowa przedmiotowej linii została ukończona w 1977 r. przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania – Skarb Państwa reprezentowany przez przedsiębiorstwo Zakład (...) w G., zatem okres zasiedzenia przez uczestnika należy liczyć najpóźniej od daty 31.12.1977 r. Uczestnik wskazał, iż Spółka (...) S.A. była właścicielem linii i podmiotem korzystającym z nieruchomości wnioskodawców od dnia 31.05.1994 roku do dnia 28.12.2007 r., a w dniu 11.12.2008 r. spółka (...) S.A. zmieniła firmę na (...) S.A. Uczestnik jest właścicielem przedmiotowej linii elektroenergetycznej i podmiotem korzystającym z nieruchomości wnioskodawców, w sposób odpowiadający opisowi służebności przesyłu w kodeksie cywilnym od dnia 28.12.2008 roku do dnia dzisiejszego. W dacie 31.12.1977 r. (data zakończenia budowy) linia była podłączona do napięcia i od tego dnia należy liczyć termin zasiedzenia. Uczestnik przy założeniu, iż jest w dobrej wierze nabył z dniem 1.01.1998 roku służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu. Jako, że w okresie biegu zasiedzenia miało miejsce przeniesienie posiadania, czas, który sam posiada służebność i korzystania z niej dolicza czas posiadania i korzystania z niej przez jego poprzedników. Przyjęcie dobrej wiary w ocenie uczestnika potwierdzają przede wszystkim decyzje wydane przez właściwych naczelników gmin, przez które przebiegała trasa linii 400 kV K.-Ż.. Uczestnik podniósł, iż wniosek złożony w niniejszej sprawie jest niekompletny z uwagi na brak przedłożenia przez wnioskodawców mapy do celów prawnych nieruchomości wraz z naniesionymi urządzeniami przesyłowymi, sporządzonej przez uprawnionego geodetę. Z ostrożności procesowej uczestnik postępowania, w przypadku uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu wskazał treść służebności.

W piśmie procesowym z dnia **15.03.2013 r. wnioskodawcy** zaakceptowali treść służebności w zakresie zaproponowanym przez uczestnika postępowania w odpowiedzi na wniosek, wnieśli o nieuwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu jako bezzasadnego, a także o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego geodety. Wnioskodawcy podnieśli, iż przedłożone decyzje nie dotyczą wprost przedmiotowej nieruchomości. Zakwestionowali rozciągłość zarzutu zasiedzenia przez uczestnika postępowania służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu – brak wykazania początkowych dat objęcia w posiadanie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, brak upływu czasu niezbędnego do zasiedzenia, brak posiadania samoistnego po stronie uczestnika postępowania i jego poprzedników prawnych, brak możliwości zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Podnieśli, brak możliwości uznania uczestnika postępowania i jego poprzedników prawnych za posiadaczy służebności w dobrej wierze (k. 180-187).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Działka oznaczona aktualnie w ewidencji gruntów nr (...) o powierzchni 2,13 ha położona w S., dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) stanowi własność W. B. i I. K. w udziałach po 1/2. Pierwotnie dla tej

nieruchomości prowadzona była księga wieczysta nr (...) ((...)) założona w dniu 17.12.1959 r. W momencie założenia księgi wieczystej w dziale I – O wpisano: gospodarstwo rolne z zabudowaniami - działki nr (...) o pow. 10,59 ha na podstawie prawomocnego orzeczenia o wykonaniu aktu nadania z dnia 18.11.1959 r. W dziale II księgi wieczystej wpisano jako właściciela B. N.. Następnie działki nr (...) zostały zbyte na rzecz S. H. i J. H. na podstawie umowy sprzedaży nieruchomości z dnia 5.11.1973 r. Kolejnymi właścicielami nieruchomości zapisanej w KW (...) były M. B. i H. S., po 1/2 części w wyniku spadkobrania po S. H. oraz M. B. w wyniku ugody zawartej przez Sądem Rejonowym w Słupsku w dniu 21.02.2002 r. w sprawie o dział spadku po S. H..

/dowód: wydruk KW (...)–k.11-18, dokumenty w aktach KW (...)

Działka nr (...) o powierzchni 2,13 ha została nabyta przez I. K. i W. B., w udziałach po 1/2 części na podstawie umowy darowizny zawartej z M. B. w dniu 18.02.2009 r. Przedmiotowa działka została odłączona z księgi wieczystej nr (...) i założono dla niej księgę wieczystą nr (...).

/dowód: wydruk KW (...)–k.11-18, dokumenty w aktach KW (...)

Na nieruchomości stanowiącej współwłasność I. K. i W. B., położonej w S., stanowiącej działkę nr (...) biegnie linia elektroenergetyczna 400 kV S. – Ż., która jest częścią linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Ż.-K., stanowiąca własność (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K..

okoliczność przyznana

Linia elektroenergetyczna 400 kV została wybudowana w roku 1977 r. i oddana do użytku pod koniec tego roku. Budowa przedmiotowej linii została poprzedzona wydaniem ostatecznych decyzji administracyjnych zezwalających na budowę linii energetycznej.

/dowód: kserokopie-decyzji Urzędu Wojewódzkiego w G. z dnia 17.10.1974 r.-k.121, z lutego 1975 r.-k.122–123, decyzji Urzędu Wojewódzkiego w K. z dnia 24.03.1975 r.-k.124/

Po wydaniu decyzji zezwalających na budowę linii elektroenergetycznej S. – Ż. wydano decyzje administracyjne na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości zatwierdzające przebieg tej linii i zezwalające na jej budowę przez tereny wskazane w poszczególnych decyzjach.

/dowód : kserokopie -decyzji administracyjnych: Naczelnika Gminy S. z dnia 10.02.1975 r.-k.125-126, Naczelnika Gminy w K. z 26.02.1975 r.- k. 137,Naczelnika Gminy G. z dnia z dnia 03.05.1975 r.- k.128,Naczelnika Gminy w Ł. z dnia 25.02.1975 r.-k.129, Naczelnika Gminy G. z 1975 r.- k.130/

Ustalono przebieg trasy linii 400 kV Ż.– K. i uzyskano zezwolenia na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania.

/dowód: kserokopie -protokołu narady ustalenia przebiegu linii energetycznej–k.131-133,pisma do Ministerstwa (...) i (...) Atomowej wraz z odpowiedzią-k.134-138,zezwolenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30.06.1976 r.-k. 138–139/

Zarządzeniem z dnia 12 sierpnia 1975 r. naczelnego Dyrektora Zjednoczenia energetyki w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego państwa utworzono Zakład (...) z siedzibą w S., obejmujący obszar województwa (...).

/dowód : kserokopia zarządzenia nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12.08.1975 r.-k.65-70/

Zakład (...) z siedzibą w S., Zakład (...) z siedzibą w G., Zakład (...) z siedzibą w K., przez których obszar przebiegała linia energetyczna 400 kV Ż. – K. były w okresie budowy tej linii częścią jednostki organizacyjnej pod nazwą Północny O. Energetyczny w B., który Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 57 z dnia 30.12.1988 r. uległ podziałowi, w wyniku którego powstało Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...), Przedsiębiorstwo Państwowe

Zakład (...), Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...), które zarządzały w imieniu Skarbu Państwa przedmiotową linią energetyczną.

/dowód : kserokopia zarządzenia Prezesa Rady Ministrów nr 57 z dnia 30.12.1988 r. wraz z załącznikami – k. 71 – 78/

Na podstawie zarządzeń Ministra Przemysłu i Handlu dokonano podziału Zakładu (...) z siedzibą w S., Zakładu (...) z siedzibą w G., Zakładu (...) z siedzibą w K. w celu wniesienia ich zorganizowanej części w postaci linii energetycznej 400 kV Ż. – K. (zwanej również Ż.-D., której częścią jest linia 400 kV S.-Ż.) jako infrastruktury przesyłowej do spółki (...) S.A. Uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki (...) S.A. z dnia 31 maja 1994 r. przedmiotową linię jako wydzieloną część Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...), G., S. wniesiono aportem do tejże spółki.

/dowód: kserokopia zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu nr 205/O./93 z dnia 09.07.1993 r. - k. 79-81, wypis aktu notarialnego z dnia 31.05.1994 r.- k. 82-87- załącznik nr 1 do uchwały Walnego Zgromadzenia S.A. (...) z dnia 31.05.1994 r.- k. 88-97/

Spółka (...) S.A. była właścicielem linii i podmiotem korzystającym z nieruchomości stanowiącej obecnie własność W. B. i I. K. od dnia 31.05.1994 r. do dnia 28.12.2007 r. W dniu 05.10.2007 r. w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ogłoszono plan podziału spółki (...) S.A. z siedzibą w W.. W podziale uczestniczyły: spółka (...) S.A. z siedzibą w W. jako spółka dzielona i spółka (...) S.A. z siedzibą w W. jako spółka przejmująca. W dniu 24.10.2007 r. spółka (...) S.A. zmieniła firmę na (...) S.A. W dniu 05.12.2007 r. Walne Zgromadzenie spółki (...) S.A. z siedzibą w W. podjęło uchwałę w sprawie udziału przedmiotowej spółki w podziale spółki (...) S.A. Spółka (...) S.A. przejęła wydzieloną część majątku spółki (...) S.A., w tym linię elektroenergetyczną 400 kV Ż.-K.. Przejęcie nastąpiło w dniu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego podwyższenia kapitału zakładowego spółki (...) S.A. w dniu 28.12.2007 r.

/dowód : kserokopia ogłoszenia planu podziału spółki (...) S.A. zamieszczone w Monitorze Sądowym i Gospodarczym- k. 98-107, Postanowienie Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W. z dnia 24.10.2007 r.-k.118-119, Protokół z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. z dnia 05.12.2007 r.- wypis z aktu notarialnego-k.108-114, kserokopii postanowienia Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W.-k. 115-116, zaświadczenie o dokonaniu wpisu-k. 117/

W dniu 11.12.2008 r. Spółka (...) S.A. zmieniła nazwę na (...) S.A. oraz siedzibę na K.. W dniu 9.01.2013 r. nastąpiła kolejna zmiana nazwy – na (...) S.A.

/dowód: odpis pełny KRS nr (...) -k.49-60/

Zakres służebności przesyłu dla linii wysokiego napięcia 400 kV obejmuje pas o szerokości 80 metrów (po 40 metrów od osi słupów), powierzchnia służąca do wykonywania służebności przesyłu działki nr (...) wynosi 47 arów.

/dowód : opinia biegłego sądowego P. J.-k. 308-312/

Biegły rzeczoznawca określił wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu dla zlokalizowanej na działce nr (...) napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV na kwotę 59.776,00 zł. W piśmie z dnia 20.07.2015 r. wnioskodawcy podnieśli zarzut dotyczący ustalenia wysokości współczynnika K czyli współczynnika współkorzystania z nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe. Jest to współczynnik ocenny, który biegła określiła na podstawie rodzaju nieruchomości, ukształtowania terenu przedmiotowej nieruchomości: nasypy, skarpy, spadki terenu, przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, rodzaju urządzenia przesyłowego, sposobu lokalizacji tego urządzenia, powierzchni pasa oddziaływania, sposobu i częstotliwości korzystania z nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe w pasie oddziaływania. Dla działki nr (...) jest to linia energetyczna 400 kV, biegła przyjęła, że powierzchnia zajęta pod napowietrzną linią energetyczną ze współczynnikiem średnioważonym 0,41 dla pasa oddziaływania (w tym dla terenu zajętego pod drogę wewnętrzną na 0,15, dla terenu przeznaczonego pod zabudowę 0,80). Na obszar strefy oddziaływania składają się tereny przeznaczone pod zabudowę, tereny wyłączone z zabudowy, teren drogi wewnętrznej.

/dowód: opinia biegłego sądowego E. M. – k. 348-368, pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego E. M. – k. 395-398/

Sąd zważył co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że przez nieruchomości stanowiącą własność wnioskodawców biegnie napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV stanowiąca własność uczestnika postępowania.

Uczestnik postępowania podniósł zarzut nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Treścią służebności przesyłu zgodnie z art. 305¹ k.c. jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (zob. G. Bieniek, W sprawie podmiotowych praw rzeczowych w nowym kodeksie cywilnym, Rejent 2008, nr 2, s. 43). Będzie to oznaczać w praktyce możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność (a w praktyce jego pracownikom, podwykonawcom), na cudzy grunt obciążony służebnością oraz jego zajęcia w trakcie budowy w zakresie niezbędnym do realizacji inwestycji, w celu posadowienia tam urządzeń, o których mowa w art. 49§1 k.c., podejmowania czynności niezbędnych do utrzymania, konserwacji, remontu, modernizacji, dozoru czy usunięcia awarii urządzeń przesyłowych. W konsekwencji służebność przesyłu będzie, co do zasady, służebnością czynną (por. B. Rakoczy, Służebność przesyłu w praktyce, Warszawa 2009, s. 16; zob. też E. Gniewek (w:) E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 473; S. Rudnicki, G. Rudnicki, Komentarz, 2009, s. 570). Na treść służebności przesyłu składa się również obowiązek właściciela nieruchomości obciążonej znoszenia (pati) istnienia cudzych urządzeń na gruncie, w tym znoszenia podejmowanych przez przedsiębiorcę czynności w celu ich posadowienia, a następnie ich utrzymania, konserwacji, remontu. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 lutego 2011 r. (IV CSK 303/10, LEX nr 785540): „Służebność przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawa własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego w sferze, w której może być wykonywana własność, stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli. Należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciążyą na każdorazowym właścicielu nieruchomości”.

Ustanowienie służebności przesyłu następuje na podstawie umowy, orzeczenia sądu lub decyzji administracyjnej. Możliwe jest również jej zasiedzenie. Przed uregulowaniem służebności przesyłu w kodeksie cywilnym przedsiębiorstwo przesyłowe mogło nabyć taką służebność w drodze zasiedzenia, co potwierdził Sąd Najwyższy (sygn. III CZP 89/08) w uchwale z dnia 7.10.2008 r. (LEX nr 458125). Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. W odniesieniu do służebności gruntowej przesyłu, wykładnia art. 285 § 2 k.c. musi uwzględniać charakter tej służebności i jej przeznaczenie społeczno - gospodarcze oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa energetycznego, któremu służebność ta ma służyć. Przesłanka art. 285 § 2 k.c. może być spełniona także wówczas, gdy służebność przesyłu ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstwa przesyłowego, zwiększając jednocześnie użyteczność należącej do niego nieruchomości, a same urządzenia nie muszą wszak się znajdować na nieruchomości, która ma być zostać obciążona (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 6.07.2011 r., sygn. I CSK 157/11, LEX nr 1050400). Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r. (sygn. III CZP 18/13), przed wejściem w życie art.305¹-305⁴k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, zaś okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art.305¹-305⁴k.c. podlega

doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności. Oznacza to, że okres posiadania instalacji przed 2008 r. dolicza się do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności. Jednocześnie, przyjmuje się w orzecznictwie, że przed dniem 1 lutego 1989 r. (zniesieniem zasady jednolitości własności państwowej) państwowe osoby prawne (w tym przedsiębiorstwa państwowe) wykonywały uprawnienia związane z własnością nieruchomości wprawdzie we własnym imieniu, ale na rzecz Skarbu Państwa, będącego jedynym dysponentem własności państwowej. W rezultacie, jeżeli nieruchomość pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była przedmiotem własności państwowej, jej zasiedzenie w razie ziszczenia się przesłanek przewidzianych w art. 172 k.c. mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd, lecz przez Skarb Państwa. To samo odpowiednio dotyczyło zasiedzenia służebności gruntowej, gdy posiadaczem takiej służebności bez tytułu prawnego, obciążającej nieruchomość niepaństwową, była państwowa osoba prawna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 października 2002, III CZP 62/02, i z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, LEX nr 258681, z dnia 9 maja 2003 r., V CK 24/03 i z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/08, niepubl.). W ocenie Sądu, niezależnie od obowiązującej do dnia 1.02.1989 r. zasady jednolitości własności państwowej i wynikających z niej konsekwencji, w tym co do skutków prawnych związanych z posiadaniem przez przedsiębiorstwo państwowe nieruchomości, które mogły powstać tylko na rzecz Skarbu Państwa, nie można pomijać faktu, że w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1.02.1989 r. (szczególnie na gruncie przepisów ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych /Dz. U. Nr 24, poz. 122, jedn. tekst Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm./, ale i wcześniej – pod rządami dekretu z dnia 26.10.1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych /Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111/), przedsiębiorstwa państwowe posiadały osobowość prawną i daleko posuniętą samodzielność w obrocie, odpowiadając w pełnym zakresie za swoje zobowiązania i gospodarując wydzielonym im mieniem ogólnonarodowym, w tym wykonując w stosunku do tego mienia uprawnienia właścicielskie związane z korzystaniem, pobieraniem pożytków i rozporządzaniem, choć w tym ostatnim przypadku - w ograniczonym zakresie. A zatem, choć Sąd w składzie rozstrzygającym niniejszą sprawę podziela pogląd, że przed dniem 1 lutego 1989 r. państwowe osoby prawne, w tym przedsiębiorstwa państwowe, nie mogły nabyć praw na nieruchomości na własną rzecz, tylko na rzecz Skarbu Państwa, to jednak uważa, że wykonywały we własnym imieniu uprawnienia zmierzające do nabycia mienia (na rzecz Skarbu Państwa), w tym posiadanie nieruchomości, jak i służebności gruntowych zmierzające do nabycia prawa własności bądź służebności przez zasiedzenie (por. rozważania zawarte w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23.09.2010 r., III CSK 319/09, Biul.SN 2011/1/ i przytoczone tam orzecznictwo).

Odnosząc się do zarzutu niekonstytucyjności możliwości nabycia w drodze zasiedzenia prawa służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu, to wskazać należy, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 25 maja 1999 r., sygn. Sk 9/98 orzekł, iż art. 292 kodeksu cywilnego jest zgodny z art. 64 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W żadnym z wydanych orzeczeń Trybunał nie orzekł, by nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu było niezgodne z przepisami Konstytucji. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 lipca 2014 r., sygn. OP28/13, „Nie ulega wątpliwości, że poczynając od uchwały SN z 17 stycznia 2003 r., sygn. akt III CZP 79/02 (OSNC nr 11/2003, poz. 142) przez liczne kolejne orzeczenia, w tym m.in. uchwałę SN z 7 października 2008 r., sygn. akt III CZP 89/08 (Lex nr 458125), orzecznictwo SN nie tylko wykreowało służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu (wprowadzonej do k.c. 3 sierpnia 2008 r.), ale dopuściło także możliwość zasiedzenia przez przedsiębiorstwo przesyłowe powyższej służebności gruntowej przed wejściem w życie art. 3051-art. 3054 k.c.”

Powyzsze stanowisko podzielił Sąd Okręgowy w Słupsku rozpoznając apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku w sprawie I Ns (...) o ustanowienie służebności przesyłu, w której to sprawie wnioski dotyczyły między innymi również urządzeń linii elektroenergetycznej 400 kV relacji K.-Ż..

Przedmiotowa linia przesyłowa 400 kV relacji K.-Ż. przebiega przez stanowiącą aktualnie własność wnioskodawców nieruchomość obejmującą działkę gruntu nr (...) położoną w S. o powierzchni 2,13 ha, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...), która jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego była uprzednio własnością M. B.. Sąd podziela przy tym pogląd prawny jaki zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r. (sygn. II CSK 560/08, LEX nr 511039), w którym wskazał rozkład ciężaru dowodu,

albowiem stwierdził, że przedsiębiorca energetyczny, któremu się nie dowiedzie, że on lub jego poprzednik prawny działał bezprawnie stawiając słupy i nieodpłatnie eksploatując linię energetyczną, w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest w dobrej wierze. Jest to stanowisko będące wyrazem ugruntowanej linii orzeczniczej na tle wykładni art.7 k.c. stanowiącego, iż jeżeli określone skutki prawne zależą od dobrej lub złej wiary, domniemywa się dobrą wiarę. Dlatego, chcąc wywieść zamierzone skutki prawne i prawo do żądania ustanowienia w odniesieniu do linii 400 kV relacji Ż.- S. służebności przesyłu, zaprzeczając możliwości nabycia tej służebności przez uczestnika w drodze zasiedzenia, wnioskodawcy powinni udowodnić jego złą wiarę. Ustalenie zaś złej wiary wymaga indywidualnego wykazania dla każdego przypadku (art. 234 k.p.c.), do tego zaś czasu uprawniony korzysta w pełni z domniemania prawnego z art. 7 k.c. Nie jest zatem rzeczą uczestnika wykazywanie przesłanek pozwalających uznać, że jego władztwo w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu opiera się na prawie. Obowiązek dowiedzenia okoliczności przeciwnej spoczywa na wnioskodawcach, czego niewątpliwie nie wykazali. Pełnomocnik wnioskodawców nie zgłosił żadnych wniosków na okoliczność wykazania, że poprzednicy prawni wnioskodawców nie wyrazili zgody na posadowienie urządzeń linii elektroenergetycznej 400 kV na nieruchomości wnioskodawców.

Podkreślić również należy, że zgłaszając zarzut zasiedzenia uczestnik zawnioskował jako dowody kopie decyzji administracyjnych organów terenowej administracji państwowej (naczelników gmin, przez które przebiegać miała inwestycja linii 400 kV Ż.-K.), wydanych w trybie przepisów art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz.U. z 1974 nr 10, poz. 64 ze zm.). Co prawda brak jest takiej decyzji administracyjnej dotyczącej nieruchomości położonych w obrębie gminy B., do której do gminy należało sołectwo S., gdzie znajduje się nieruchomość wnioskodawców, nie sposób jednak przyjąć, że realizacja tak ogromnej inwestycji o dużym znaczeniu dla energetyki państwa, odbywała się bezprawnie, bez uzyskania stosownych decyzji administracyjnych i pozwoleń. W ocenie Sądu domniemywać można z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością, że decyzja wywłaszczająca na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości wydana została również co do nieruchomości –działki nr (...), stanowiącej obecnie własność W. B. i I. K.. Przedłożone kserokopie nie stanowią dowodu z dokumentu w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego, ale stanowią inny dowód w rozumieniu art. 309 kpc, na podstawie którego Sąd może czynić ustalenia faktyczne. W świetle zasad doświadczenia życiowego zrozumiałym jest, że uczestnik postępowania nie dysponuje już oryginałami dokumentów dotyczących realizacji budowy linii elektroenergetycznej 400 kV Ż.-K., bowiem od powstania tej linii upłynęło ponad 40 lat. Sąd realizując wnioski uczestnika zwracał się do jednostek samorządu terytorialnego oraz archiwów państwowych, ale w jednostkach tych nie odnaleziono żadnej dokumentacji związanej z budową tej linii elektroenergetycznej w zakresie fragmentu obejmującego nieruchomość wnioskodawców. Z kopii dokumentów przedłożonych przez uczestnika, wynika, że inwestycja -budowa przedmiotowej linii elektroenergetycznej musiała być rozpoczęta w terminie 3 lat od daty wydania decyzji w przedmiocie zezwolenia na budowę (17.10.1974 r.), w innym wypadku traciła moc .Zdaniem Sądu przedłożone kopie dokumentacji, w tym wydanych decyzji administracyjnych, pozwalają przyjąć jako datę pewną zakończenia realizacji budowy linii elektroenergetycznej 400 kV i rozpoczęcia korzystania z urządzeń tej linii elektroenergetycznej dzień 31 grudnia 1977 r. Pełnomocnik wnioskodawców zobowiązany do oświadczenia się czy sytuacja prawna nieruchomości wnioskodawców, nad którą przebiega linia napowietrzna 400 kV jest taka sama, jak innych nieruchomości, oświadczył, że zaprzecza tej okoliczności. W ocenie Sądu samo zaprzeczenie nie jest skuteczne. Nie sposób bowiem przyjąć, że część inwestycji polegającej na budowie linii 400kV została zrealizowana nielegalnie, bez wiedzy bądź sprzeciwu ówczesnych właścicieli nieruchomości. Jeśli wnioskodawcy twierdzili, że tak właśnie było, to oni powinni byli przeprowadzić postępowanie dowodowe na tę okoliczność. To wnioskodawcy bowiem twierdzili, że korzystanie z ich nieruchomości przez uczestnika jest nielegalne i z tego względu wystąpili z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu. Od momentu wybudowania linii i rozpoczęcia jej eksploatacji działa ona nieprzerwanie do dnia dzisiejszego, przy czym wchodziła (fragment przebiegający przez działkę wnioskodawców) początkowo w skład majątku przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) w B., w ramach którego od dnia 10.05.1978 r. działał według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego Zakład (...), a następnie - od dnia 31 grudnia 1988 r. - w skład przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w S. Następnie, na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9.07.1993 r. w sprawie podziału przedsiębiorstwa państwowe Zakład (...) w S. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W. oraz na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki (...) S.A. w W. z dnia 31.05.1994 r., przedmiotową linię 400 kV wniesiono aportem

do tej spółki. Spółka (...) S.A. zmieniła nazwę na (...) S.A., a następnie w wyniku podziału tej spółki część jej majątku w postaci m.in. przedmiotowej linii 400 kV przeniesiona została na rzecz spółki (...) S.A., co nastąpiło z dniem 28.12.2007 r. W dniu 11.12.2008 r. Spółka (...) S.A. zmieniła nazwę na (...) S.A. oraz siedzibę na K.. W dniu 9.01.2013 r. nastąpiła kolejna zmiana nazwy – na (...) S.A.

W ocenie Sądu, mając na uwadze w/w fakty stwierdzić należy, że od dnia 31.12.1977 r. z przedmiotowej linii 400 kV, a więc i z działki nr (...) w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nieprzerwanie korzystali: przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) w B., przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w S. (wykonujący uprawnienia w imieniu własnym, ale na rzecz Skarbu Państwa zgodnie z zasadą jednolitej własności państwowej obowiązującej do dnia 1.02.1989 r.), a następnie spółka (...) S.A. (po zmianie nazwy (...) S.A.), a od dnia 28.12.2007 r. i nadal korzysta uczestnik (...) S.A. w K.. Ponieważ przepis art. 292 kc do nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o nabyciu przez zasiedzenie własności nieruchomości stwierdzić należy, że do zasiedzenia służebności gruntowej wymagany jest upływ oznaczonego czasu posiadania służebności, którego długość uzależniona jest od dobrej lub złej wiary posiadacza. Decydująca dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza jest chwila uzyskania posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności. Sąd zważył, że pełnomocnik wnioskodawców nie doprowadził do obalenia domniemania z art. 7 kc, w szczególności w żaden sposób nie udowodnił twierdzenia, jakoby poprzednicy prawni wnioskodawców nie wyrazili zgody na posadowienie urządzeń elektroenergetycznych na ich nieruchomości.

Zgodnie art. 172 § 1 kc, obowiązującym na dzień rozpoczęcia biegu zasiedzenia w zw. z art. 292 kc, posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dziesięciu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Natomiast zgodnie z art. 172 § 2 kc po upływie lat dwudziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że termin zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz Skarbu Państwa, jako poprzednika prawnego uczestnika (...) S.A. na nieruchomości wnioskodawców- działce nr (...) nr upłynął z dniem 31.12.1987 r. (10 lat od dnia 31.12.1977 r.)

Ustalając, że uczestnik postępowania posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawców, Sąd w pkt I sentencji postanowienia oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt II postanowienia na podstawie art. 520 § 1 kpc.

W toku postępowania Sąd na wniosek wnioskodawców przeprowadził dowody z opinii biegłych sądowych-geodety i rzeczoznawcy. Wynagrodzenie biegłych, ustalone prawomocnymi postanowieniami, do kwoty 2000 zł zostało pokryte z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawców. W zakresie, w jakim koszty sądowe-wydatki zostały pokryte ze środków Skarbu Państwa, Sąd na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz.U.2014.1025 ze zm.) nakazał ich ściągnięcie od wnioskodawców w równych częściach (pkt III postanowienia).